

Sygn. akt: III AUa 544/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

SSO del. Anna Rodak

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2014 r. w Łodzi

sprawy **P. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 11 lutego 2013 r., sygn. akt: VIII U 4636/12;

- 1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje P. P. prawo do emerytury poczynając od dnia 11 października 2012 r.;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz P. P. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 544/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 października 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił P. P. prawa do emerytury w obniżonym wieku z uwagi na brak wymaganego stażu 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od tej decyzji P. P. wniósł o jej zmianę i przyznanie emerytury wskutek uwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w okresach od 11 marca 1971 roku do 21 października 1972 roku i od 11 listopada 1974 roku do 31 maja 1982 roku. Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 11 lutego 2013 roku odwołanie ubezpieczonego oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił, że P. P. urodził się w dniu (...), w dniu 8 października 2012 roku złożył wniosek o emeryturę z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca udokumentował ogólny staż pracy w wymiarze 30 lat, 10 miesięcy i 28 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał wnioskodawcy za udowodnione 13 lat, 11 miesięcy i 21 dni pracy w warunkach szczególnych.

W okresie od 1 września 1967 roku do 15 lipca 1970 roku ubezpieczony był uczniem Przyzakładowej (...) Szkoły Zawodowej przy (...) Zakładach (...) w G.. Z dniem 1 września 1970 roku podjął pracę w (...) Zakładach (...) w G. na stanowisku tokarza na wydziale mechanicznym. Od 11 marca 1971 roku został przeniesiony na stanowisko montera do działu napraw specjalnych wydziału mechanicznego i do 31 maja 1971 roku odbywał staż na tym stanowisku. Po zakończeniu stażu od dnia 1 czerwca 1971 roku podjął pracę montera. Jako monter P. P. demontował części samochodowe, a inna osoba je naprawiała. Ubezpieczony zajmował się tylko demontażem części z pojazdu samochodowego. Po demontażu części samochodowej i wykonaniu przez inny podmiot naprawy, ponownie montował tę część do pojazdu. Czynności demontażowe wykonywał w kanałach. Poza kanałem spuszczał paliwo z autocystern. Takie prace wykonywał do czasu podjęcia zasadniczej służby wojskowej, tj. do 21 października 1972 roku.

Z dalszych ustaleń Sądu wynika, że po odbyciu zasadniczej służby wojskowej P. P. powrócił do pracy w (...) Zakładach (...) w G.. Czynności w kanałach polegające na montażu i demontażu części samochodowych wykonywał przez około 2 lata. Następnie przejął obowiązki montera kompletera, które wykonywał od 1 lipca 1980 roku. Praca ubezpieczonego jako kompletera polegała na kompletowaniu części niezbędnych do wykonania montażu. W konsekwencji Sąd Okręgowy stwierdził, że P. P. nie przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ponieważ nie legitymuje się on wymaganym 15. letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Odnosząc się do spornego okresu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w G. Sąd Okręgowy podniósł, że przeprowadzone postępowanie dowodowe - w szczególności z dowodów z dokumentów zawartych w aktach osobowych, zeznań świadków i samego odwołującego - prowadzi do wniosku, że odwołujący pracując jako monter w kanałach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie naprawiał pojazdów samochodowych, tylko wykonywał demontaż części samochodowych, które następnie były naprawiane przez inne podmioty w zakładzie, a zatem nie wykonywał pracy odpowiadającej jednemu z rodzajów prac wymienionych w wykazie A, dział XIV „Prace różne”, poz. 16 „Prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych”, tym samym nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych. Uznając, że odwołujący nie wykazał w toku postępowania stażu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, Sąd Okręgowy odwołanie oddalił na podstawie art. 477¹ § 1 k.p.c.

Wyrok ten zakwestionował w całości apelacją P. P., zastąpiony profesjonalnie. W apelacji wniósł o zmianę rozstrzygnięcia przez uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie na rzecz apelującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 32 oraz art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zw. z pkt 16 działu XIV wykazu A, stanowiącego załącznik do powołanego rozporządzenia, poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, tj. dokonanie przez Sąd wykładni zapisu pkt 16 działu XIV wykazu A wbrew powszechnie obowiązującym zasadom i faktycznemu brzmieniu przepisu, całkowite pominięcie przez Sąd zasad wykładni językowej i celowościowej, a w konsekwencji nieuznanie pracy wykonywanej przez odwołującego jako pracy w warunkach szczególnych, mimo że w takich warunkach praca ta była wykonywana, bowiem praca montera wchodzi w zakres pojęciowy „Prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów” i jako taka była i jest pracą w warunkach szczególnych.

Zdaniem skarżącego, pod pojęciem „prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych” należy rozumieć nie tylko stricte samą naprawę, ale także przygotowanie do naprawy, w tym demontaż wielkich części podwozia pojazdu, demontaż wadliwych części pojazdów, a także montowanie naprawionych elementów pojazdu i elementów konstrukcyjnych pojazdów. Idąc tokiem myślenia, jaki został przyjęty

przez Sąd Okręgowy nie sposób sobie wyobrazić, żeby udając się do zwykłego warsztatu zajmującego się naprawą pojazdów, w skład usługi naprawy nie wchodził montaż i demontaż części i elementów konstrukcyjnych pojazdów. Sprzeczne byłoby to z logiką oraz miałyby się z celem naprawy.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna skutkując zmianą zaskarżonego wyroku i uwzględnieniem odwołania.

Kwestię sporną w niniejszej stanowiła możliwość zaliczenia P. P. do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w G. od 11 marca 1971 roku do 21 października 1972 roku i od 11 listopada 1974 roku do 31 maja 1982 roku, gdyż uwzględnienie tych okresów do stażu pracy w warunkach szczególnych skutkuje uznaniem, że ubezpieczony nabył uprawnienia emerytalne. Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 roku uzyskują prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym oraz mają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27 ustawy (tj. 25 lat dla mężczyzn).

Odnosząc się do samego warunku odpowiednio długiego okresu pracy w warunkach szczególnych należy wskazać, że zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) winien on wynosić co najmniej 15 lat, a sama praca musi być wymieniona w wykazie A, stanowiącym załącznik do przedmiotowego rozporządzenia, prócz tego ma być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2 ust. 1). Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007r., III UK 27/07, OSNP 2008/21-22/325; z dnia 19 września 2007r., III UK 38/07, OSNP 2008/21-22/329; z dnia 6 grudnia 2007r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008r., I UK 210/07, OSNP 2009/5-6/75, z dnia 24 marca 2009r., I PK 194/08, LEX nr 528152). Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość zakwalifikowania tej pracy, jako wskazanej w konkretnej pozycji wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (zob. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2011r., I UK 393/10 LEX nr 950426) oraz uznania, że praca taka była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wyrok Sądu pierwszej instancji nie jest prawidłowy, albowiem z nie budzących wątpliwości ustaleń faktycznych w przedmiocie charakteru obowiązków w spornych okresach niebicie wynika, że wnioskodawca legitymuje się stażem 15. lat pracy w warunkach szczególnych. Do tego stażu należy zaliczyć ubezpieczonemu okresy zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w G. od 11 marca 1971 roku do 21 października 1972 roku i od 11 listopada 1974 roku do 31 maja 1982 roku, gdyż w tym czasie wykonywał on czynności wchodzące w zakres procesu naprawy pojazdów, o jakim mowa w wykazie A, dział XIV, poz. 16 „Prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych” rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Czynności w postaci demontażu i montażu części w kanałach remontowych, to niewątpliwie „prace przy naprawie pojazdów”, ponieważ naprawa samochodów z zabudową cystern paliwowych i innych pojazdów wojskowych stanowiła w (...) Zakładach (...) w G. proces wieloetapowy, przy czym początkowym etapem naprawy było wymontowanie uszkodzonych części w kanałach remontowych, a etapem końcowym zamontowanie naprawionych lub nowych części - i tym właśnie zajmował się wnioskodawca. Rację ma apelujący podnosząc, że zgodnie z zasadami logicznego rozumowania oczywistym jest, że większości napraw dużych pojazdów mechanicznych nie da się wykonać bez demontażu części wchodzących w skład tego pojazdu, niemożliwa jest także bezpośrednia naprawa zespołów i podzespołów w kanałach. Prace naprawcze to prace składające się na proces naprawy pojazdu, a więc obejmujące demontaż i montaż podzespołów i zespołów

o dużej złożoności, jako etap naprawy pojazdu, a monter samochodowy jest w tym przypadku wykwalifikowanym mechanikiem samochodowym, który dokonuje czynności związanych z naprawą w kanałach remontowych. Pamiętać przy tym należy, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac i rzeczywiście wykonywanych zadań (tak Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 24 marca 2009r., I PK 194/08, OSNP 2010/23-24/281). Nadto pod poz. 16 działu XIV wykazu A załącznika do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 roku nie wymienia konkretnych profesji (np. mechanik, monter) tylko wskazuje na „prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów”.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym wiarygodnych zeznań świadków, jednoznaczne jest, że P. P. w ramach zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w G. w spornych okresach wykonywał prace przy naprawie pojazdów samochodowych w kanałach i były to jedyne obowiązki pracownicze, które wówczas wykonywał wnioskodawca stale w ramach zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony 90% swego rzeczywistego czasu pracy spędzał pracując w samych kanałach. W pozostałym czasie pracy usuwał paliwo z autocystern, przed wjazdem pojazdu na kanał. Nie jest to okoliczność wpływająca negatywnie na uznanie, że wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie wykonywał on wówczas innych autonomicznych czynności nie związanych z obowiązkami na zajmowanym stanowisku i cały czas przebywał w szkodliwym dla zdrowia środowisku pracy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, I AUa 1722/12, LEX nr 1327511).

Sumując, zasadny okazał się apelacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego, gdyż Sąd Okręgowy dokonał błędnej wykładni pojęcia „praca przy naprawie pojazdów”, użytego w wykazie A, dział XIV poz. 16 załącznika do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 roku, przyjmując zawężająco, że pracą „przy naprawie pojazdów” jest wyłącznie praca „przy naprawie części pojazdów” (wcześniej wymontowanych). Tymczasem P. P. w spornych okresach pracował w kanałach przy naprawie pojazdów i ten charakter pracy odpowiada zatrudnieniu w warunkach szczególnych na stanowisku wskazanym w wykazie.

Skoro P. P. w dniu 1 stycznia 1999 roku posiadał staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15. lat, ostatni stosunek pracy rozwiązał z dniem 31 lipca 2001 roku, zaś wiek 60 lat ukończył (...) roku, to z tym dniem nabył prawo do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w związku z wnioskiem z dnia 17 września 2012 roku. Stwierdzając powyższe Sąd drugiej instancji, z mocy art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję organu rentowego i przyznał P. P. prawo do emerytury od dnia 11 października 2012 roku. O kosztach postępowania w drugiej instancji, stosownie do jego wyników, orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. art. 79 ust. 1 pkt 1e ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).